

Vergaderjaar 2022–2023

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2701

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 juli 2023

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Algemene Zaken van 10 juli 2023. Middels dit verslag ontvangt Uw Kamer ook de kabinetsreactie op het verzoek van de vaste commissie voor Europese Zaken over het voortbestaan van Europa-Nu.nl van het Montesquieu Instituut.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

VERSLAG VAN DE RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 10 JULI 2023

Op maandag 10 juli jl. vond in Brussel de Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats. Op de agenda¹ stond de tussentijdse evaluatie van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021–2027, de prioriteiten van het Spaanse voorzitterschap, een evaluatie van de jaarlijkse rechtsstaatsdialoog, en onder diversen het Interinstitutioneel Ethiekorgaan en het rechtsstaatsrapport van 2023. Verder was er een lunch over *strategic foresight*. De Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger bij de Europese Unie nam namens Nederland deel aan deze Raad.

Middels dit verslag ontvangt uw Kamer ook de kabinetsreactie op het verzoek van de vaste commissie voor Europese Zaken over het voortbestaan van Europa-Nu.nl van het Montesquieu Instituut.

Prioriteiten van het Spaanse voorzitterschap

Het Spaans voorzitterschap benoemde² de prioritaire dossiers die de RAZ het komende semester zal behandelen: rechtsstaat, voorbereiding van de Europese Raden (ER), EU-uitbreiding, de nieuwe strategische agenda van de ER, MFK-herziening en buitenlandse betrekkingen, waaronder die tussen de EU en het VK. De informele RAZ in Murcia van 27 en 28 september a.s. en de informele ER in Granada van 6 oktober a.s. zullen onder meer worden benut voor een discussie over de toekomst van de EU. Verder wil het Spaanse voorzitterschap een voorstel over gekwalificeerde meerderheidsbesluitvorming (QMV-besluitvorming) bespreken en ook de bespreking van voorstellen over de Europese democratie vervolgen. Hieronder benoemde het Spaanse voorzitterschap de Europese Kiesakte, de verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, de herziening van het statuut en financiering van Europese politieke partijen en het nog te publiceren *Defence of Democracy*-pakket.

Tussentijdse evaluatie van het Meerjarig Financieel Kader 2021–2027

De Commissie presenteerde³ de belangrijkste elementen van het voorstel voor een tussentijdse herziening van het Meerjarig Financieel Kader van 2021–2027 (MFK). Eurocommissaris voor begroting en administratie, Johannes Hahn, beschreef de uitdagingen voor de EU-begroting die zijn ontstaan na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, waaronder de benodigde financiële steun aan Oekraïne, migratie, gestegen rentekosten en hoge inflatie. Daarnaast benoemde hij het belang van strategische technologieën en EU-concurrentievermogen dat de Commissie wil versterken als onderdeel van de herziening, door het opzetten van het *Strategic Technologies for Europe Platform* (STEP). Diverse lidstaten, waaronder Nederland, reageerden terughoudend op de noodzaak van een tussentijdse herziening van het MFK en extra middelen voor de EU-begroting. Het structureler vormgeven van steun aan Oekraïne is daarop een uitzondering. Het Spaans voorzitterschap sprak de intentie uit om tijdens de ER van 26 en 27 oktober a.s. tot een akkoord te komen.

Evaluatie jaarlijkse rechtsstaatsdialoog

Het Spaanse voorzitterschap lichtte het proces rondom de evaluatie van de jaarlijkse rechtsstaatsdialoog toe. Ter voorbereiding op de evaluatie

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11364-2023-INIT/nl/pdf>.

² Terug te zien via: <https://video.consilium.europa.eu/event/nl/26964>.

³ Terug te zien via: <https://video.consilium.europa.eu/event/nl/26964>.

worden lidstaten middels een vragenlijst verzocht input te leveren.⁴ Het voorzitterschap streeft ernaar voor het einde van dit jaar Raadsconclusies aan te nemen. Nederland zal de vragenlijst beantwoorden conform de inzet beschreven in de geannoteerde agenda van deze Raad.⁵ Vervolgens vroeg de Belgische Minister van Buitenlandse Zaken namens de Benelux-landen onder meer aandacht voor de inzet om Raadsconclusies te bereiken waarin de bestaande praktijken en werkmethoden worden gecodificeerd en om de rol van de vakraden te versterken binnen de rechtsstaaddialoog.

Diversen

Interinstitutioneel Ethiekorgaan

De Commissie lichtte haar voorstel voor een interinstitutioneel akkoord over de oprichting van een orgaan voor ethiek toe. De Commissie benadrukte het belang van de vaststelling van gemeenschappelijke, hoge ethische standaarden in de EU. Het voorstel houdt rekening met de autonomie van instellingen en voorkomt overlap met bestaande instellingen en organen. Enkele lidstaten spraken steun uit voor het voorstel. Het toepassingsbereik van het orgaan en van de nog vast te stellen ethische standaarden moet kritisch bekeken worden. Een enkele lidstaat heeft voorkeur voor een orgaan met ook sanctiebevoegdheid. Het Spaanse voorzitterschap zegde toe de discussie over het onderwerp de komende tijd op raads werkgroepniveau te vervolgen. Uw Kamer ontvangt op korte termijn een BNC-fiche over deze mededeling en het voorstel, waarin het kabinetsstandpunt wordt uitgewerkt.

Rechtsstaatsrapport 2023

De Commissie gaf een toelichting op het op 5 juli jl. gepubliceerde rechtsstaatsrapport 2023, waarin verslag wordt gedaan van de rechtsstatelijke situatie in de EU als geheel en in de lidstaten afzonderlijk.⁶ De Commissie schetste onder meer dat het rapport dit jaar ingaat op de opvolging van de landspecifieke aanbevelingen die in 2022 voor het eerst in het rapport zijn opgenomen. Het rechtsstaatsrapport zal worden besproken tijdens de jaarlijkse horizontale rechtsstaaddialoog, gepland tijdens de RAZ van 19 september a.s. De kabinetsappreciatie van het rechtsstaatsrapport 2023, met daarin een reactie op het algemene deel van het rapport en op het Nederlandse landenhoofdstuk, ontvangt uw Kamer voorafgaand aan deze Raad.

Lunch strategic foresight

De Commissie presenteerde het strategisch prognoseverslag 2023⁷ dat op 11 juli jl. is gepubliceerd. Het rapport van dit jaar gaat in op het vermogen van de EU om de eigen duurzaamheidsdoelstellingen in 2050 te behalen. Deze duurzaamheidstransitie is van belang om de open strategische autonomie van de EU te versterken en het Europese mondiale leiderschap in een klimaatneutrale economie te consolideren. In het verslag worden tien actiegebieden voorgesteld om van de transitie een succes te maken waarbij het welzijn van mensen en de samenleving centraal staan. Enkele

⁴ Delegates Portal 10905/23, Questionnaire for the Member States on the evaluation of the Council's annual rule of law dialogue, 3 juli 2023.

⁵ Geannoteerde agenda voor de Raad Algemene Zaken van 10 juli 2023 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2690).

⁶ 2023 Rule of law report: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2023-rule-law-report_en.

⁷ Strategisch prognoseverslag 2023: duurzaamheid en welzijn centraal in de open strategische autonomie van Europa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_23_3623.

lidstaten, waaronder Nederland, benadrukten dat de concurrentiekracht van de EU cruciaal is voor de transitie en dat een sterke interne markt met een gelijk speelveld de basis hiervoor is.

Overig

Kabinetsreactie ten aanzien van het voortbestaan van Europa-Nu.nl van het Montesquieu Instituut

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft kennis genomen van financieringsverzoek van het Montesquieu Instituut en geeft hierbij opvolging aan het verzoek van de Vaste Kamercommissie Europese Zaken. De website www.europa-nu.nl heeft een informatiefunctie en een nieuwsfunctie. Het kabinet erkent en onderschrijft het nut van beide functies van dit medium. De website wordt door velen die zich met de Europese Unie bezighouden, bezocht en gewaardeerd.

Het kabinet hecht aan een sterke en evenwichtige informatievoorziening voor de Nederlandse burger over de EU. De Rijksoverheid informeert de Nederlandse burgers daarom via Rijkskanalen en middelen over ontwikkelingen en besluiten die verband houden met de EU.

Met betrekking tot de informatiefunctie geldt dat, naast de informatievoorziening vanuit de Rijksoverheid, andere websites en platforms eenzelfde functie vervullen (bijvoorbeeld Europa decentraal, ProDemos, CBS, SER, ECER en verschillende websites van de Europese Commissie en de Raad).

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft geen rol met betrekking tot nieuwsvoorziening. Het financieren door het Ministerie van Buitenlandse Zaken van een onafhankelijk platform zoals de website www.europa-nu.nl kan leiden tot een discussie over de rol van het ministerie en de onafhankelijkheid van de journalistiek. In geval van financiering van externe partijen is een subsidiemechanisme of een aanbestedingsprocedure aangewezen om een eerlijke concurrentie te waarborgen.

Om de hierboven geschetste redenen kan het Ministerie van Buitenlandse Zaken daarom niet aan het financieringsverzoek van het Montesquieu Instituut voldoen.